

શ્રીમદ્ધર્મસૂત્ર
ગીતા: ૨૧

Regd. No. 102

અક્ષાહ પાક દરમાવે છે.—

અક્ષાહ પાક અને નળીચિલ કેમ્બી (એ નાવળા) તેના સૂત્ર (લગરન મોહનના
પર ઇમાનવાલો જે (સૂત્ર પેતે અક્ષાહ અને તેના સત્ર ૧ કલમને
માનના છે માટે (તેવા સૂત્ર) ૥ એનારી નરશો કે જેથી તમે નાચા
માર્ગ મેળવો (પારો ૬ રૂબ ૧૦)

આર્યસમાજના આગેવાન પડિન આમરામ વડેદરાવાળાએ, સુમલા નેના
કલેમએ તૈયેમ મા શિક્ષે છે કરીને ઉઠાવેલા વાપાતુ ન સ્વર્ચકારક
ખડન મજબૂર વાધાના સુગળવામા વે.મંત્રામા, વેદેની દુઆઓમા,
આર્યસમજીએ ની સધ્યામા અને હિદુઓમા એકેમતે મનાયલા
સ્વર્ગીય ગાયત્રી મંત્રમા પુરેપુરા ચિકની સામેની

ઈસલામ પ્રચારક

ભાગ ૨ નો

લખી છપાની પ્રમટ કરનાર
સૈયદ અલી અકબર કાદેરી નહશ મલી
ટેનાણુ મહમીઓલી કુંદન્ટોડ વિભાગ મદિર, દહેસ્તે નરત.

સુરત લીમડાયોકમા આવેલા પી "સુંદર" પ્રી-પ્રિ પ્રેસમાં
શા વીકુલદાસ કીકાલાણએ છાપ્યું

* હિજરી સન ૧૩૪૭

ઇસ્વી સન ૧૯૨૩

પેહલી આવૃત્તિ

પ્રત ૨૦૦૦

આંબુમને તળ હીને ઈસ્લામ રહેર તરફથી ભેટ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૭૦૮૦૦ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ઈંગ્લિશ ૫૨૧૨૩

વિષય ૫૭:૫૪

બનામે બોદાઓ રહ્યાનો રહીશ
વ સલાતો સલામ બર નાલે કમીમ

હોવલ હાદી.

૫૭:૫૧

૧૭/૦૮/૦૮
અનંદાવાદ
૧૭/૦૮/૦૮

વડોદરાના શુદ્ધિ વિભાગ તરફથી કુલેટિન નંબર ૧ કોષ આયસમાળા નામે અનુ-લવીએ પ્રગટ કીધો હતો તેનો જવાબ બોદા-પાકે પોતાના કુલેટિન ક્રમથી મારી કુલેટોડ કલમ વડે સુદર રીતે લખાવી સુદર જાપ ખાનામા છપાવી એવે વખતે પ્રગટ કરાવ્યો જ્યારે શુદ્ધિ સભાઓના આયસમાળા પડિનો આજુબા હાજર ઇબને શેરે બોદા ઇમામે ફને મુનાઝિરા મોલાના મોલાવી સૈયદ મુર્તઝા હસન સાહેબ આંદપૂરીના સિંહનાદની સામે યુ યુ કરવા પોતાના ચેલાઓ સાથે હાજર થયા હતા એગી મળેલી સભામાજ તેઓને હાથો હાથ મળકુર જવાબ દેશમાં આવ્યો ત્યાર પછી—

અર્થ કે કય જે સલીકા હય સિતમગારીમે
કોષ મઅશક હય હસ પદોએ અગારીમે

પોતે સતાયલા રહી ગુજરાત પ્રાતમાં આર્થ પથથી કેટલા ઇસલામીઓ જાણીતો છે તેની ખાતમી મેળવવા માટે ખીજઓના નામથી કેટલાએક લેખ ઇસલામીઓ અમી સનાતન ધર્મીઓના ખડનમા માર્ટર આદમારમે પ્રગટ કરાવ્યા, પણ જ્યારે મેદાનમાં ઇસલામીઓનેજ આવતાં જોયા ત્યારે “મઝહબે ઇસલામપર એક નક્કર” ના મંચાળાવાળા લેખો પોતાને નામે તેઓ પ્રગટ કરવા લાગ્યાં જેઓમાંનો એક લેખ જે બારતં વિજેય પ્રેસ વડોદરામાં છપા થયો છે અને જેના પર તારીખ કે નંબર નથી મને મળી આવતા તેમાં બોદાપાકની તોહીદ માટે જે મુખ્ય સવાલ હતો તેનો જવાબ

અહીં લખ્યું છે, એટલાજ માટે કે તે ઇસ્લા-મનો મોટો ફકન, ઘીનો પાયો અને ધર્મનું ચક્ર છે બાકીની નજીવી બાબતોના જવાબોને ઇ અ તઆલા કોષ ખીજ ચોખાનિયામા જરૂર પ્રગટ કરીશ કારણ કે જે ધર્મનું મૂળ થડ મજબૂત સાબેત થશે તેની શાખાઓ પાંત્રાળો પુલ અને ફળ પણ ઉત્તમ સાબેત થયા વિના રહેશે નહીં

માર્ટર આદમારમ અમરિતસરવાળા લખે છે કે “વેદિક ધર્મ” મે એક ખુદાકે જન લેનેસે મુકિત મિલ સકતી હય, ઇસપર ઇસ-લામ કે કલમા મે જનાબ હાજરત મહમ્મદ સાહેબકા નામ જોડના પૂરી તોહીદકા કમઝોર કરના હય”

આર્થ સમાજનો એ કંઈ નવો થદી કા-ટેલો સવાલ નથી પણ અસલ એ બાદલો બાદસમાજવાળાઓ, નેચરિઓ, થિઓસોફિસ્ટો ફ્રીપના સ્પીરિટમવાળાઓ અને ખાસ કરીને ઇતેહાદુલ મજાહિબ ફિરકાવાળાઓનો છે. કારણ કે એ બધા દેહરિયત એટલે નારિતક-તાની શાખાઓ છે, અને સમજ્ય માણસો જાણે છે કે નખુવતને માનવુ એજ નારિતકતાનુ ચટાડનાર પહેલું પગથિયું છે ત્યારે જી લોકો હુમેશ એજ કાફિરમા ગ્હે છે કે કોષ પણ

* હાજરત મોલાના અબદુલ હક સાહેબ કફ-લેતવી (૧૬)એ ઇતેહાદુલ મજાહિબવાળા ફિર્કાના રહમા એક કિતાબ “અશરીહાજુસ આફિબ” નામની રચા પ્રગટ કીધી છે તેમાંથી કેટલીએક ફલીલો આ ટકાલે મે નકલ કીધી છે

રીતે એ પગથિયું તરફ જાય તો આપણો હાથ
કાવે આપ સમાજમાં એ સવાલને પોતાનો
હથિયાર એટલાજ માટે બનાવ્યો છે કે જે
કાંઈના મનમાં એ વાત જરા પણ ઠસી ગઈ
તો પછી તેને કહેવામાં આવે કે લાજ હવે
તારામાં અને અમારામાં ફરકજ શી રહ્યો
જે પણ એકજ ધર્મને માનનાર અને અમે
પણ એકલા તેનેજ માનનાર છીએ હિંદુઓ
તો દેવતા દેરીઓને માનનારા, મુસલમાનો
પ્રેમખેરાને માનનારા છે, માટે તારી જગ્યા
તો માત્ર અમારે ત્યાજ છે અમારી સમાજમાં
દાખલ થઈ જા

મજબૂર ટાળાઓની મતલબ એજ છે
કે મુસલમાનો કલેમમાં તૈયબ મા—“લા
ઇલાહા ઇલ લલાહો મોહ મદુર રસુલુલ્લાહ” જે
પદ છે તેમાં “લા ઇલાહા ઇલ લલાહ” તો તેઓ
બલે કહે કેમકે પરમેશ્વરને સૌ કોઈનો ધર્મ
બિલ્લવામાં તો તેઓ બધા એકમત છે, મુસલ-
માનો અને તેઓ વચ્ચે ફક્ત જુદાઈ નાખનાર
શબ્દો “મોહ મદુર રસુલુલ્લાહ” છે જે તેઓને
કારા રૂપી ખુચે છે તે શબ્દોને કાઢી નાખવાની
જરૂર છે અને તેથી મજબૂર શબ્દોને “શિક્ક
હિલ કલેમ” એટલે તોહીદના કલેમામાં બેળી
દીધેલો શિક્ક માને છે અને ખીજાઓ પાસે
તેમ મનાવવા માટે દલીલો રજૂ કરે છે.

મજબૂર કલેમો પૂરેપૂરો પઢવો સઘળા
મુસલમાનો એટલે ઇસલામી દીનનો મુખ્ય અને
પહેલો ફકન મણે છે, એનું મુખ્ય કારણ
એ છે કે ખુદાપાકે દુન્યાની વ્યવસ્થાના જેટલા
કામો સરજ્યા છે તે કામોના જુદા જુદા
ખાતાઓ ઠેરવી તેને માટે અમુક ખાસ ખાસ
નિયમો અને તે નિયમો પ્રમાણે પોતે આવી
ખીજાઓને ચલાવવા માટે જુદા જુદા એકાદના
જુદા જુદા માણસો નીમ્યા છે દાખલા તરીકે
માણસ જાતિ જનાવરોની પેઠે જગલમાં જુદી
જુદી જગ્યાએ જમીન કે ઝાડો કે પવતોની

શુદ્ધઓમાં રહેવાને પસંદ રાખતી નથી, પણ
કુદરતી રીતે તે એક ખીજાની સાથે હળીમળી
ટાળેટાળા સખ્યામધ રહેવાને પસંદ રાખે છે
તેથી તેઓ માટે રાજ્ય વ્યવસ્થાનો બ દોઅસ્ત
કરી આપ્યો છે તે વ્યવસ્થાનો બ દોઅસ્ત
કરવા માટે ખોદાપાકે, દુનીયા પેદા થઈ
ત્યારથી આજસુધી જે ખાતુ નીમ્યું છે તેને
રાજ્ય વહીવટ કે રાજતમ કહે છે

મજબૂર રાજમંડળમાં તે મડળનો એક
ઉપરી હોય કે જેને રાજ કહે છે શેરેશર
અને ગમે ગમે લોકોની ફરિયાદો સાલળવા
અને લોકોની અડચણો દૂર કરવા માટે પો-
તાના હાથ નીચેના પણ વ્યવસ્થા કરવાને
ચોખ્ખો હોય તેવા કેટલાક માણસોને તે ફરેક
ગામ, શહેર કે ઇલાકાપર પોતાના પ્રતિનિધિ
(નાયબ) તરીકે મોકલે છે જેને અતુકમે હોકેમ,
કલેક્ટર, ગવર્નર અને વૉઇસરૉય આપણે
કહીએ છીએ એ વૉઇસરૉય કે ગવર્નર
કામ એજ હોય છે કે રાજના હુકમોને રમ-
યતને પોહચાડે અને રમયતની અમુક ફરિયાદો
રાજના દરવાજામાં રજૂ કરે આપણે રાત દિવસ
જોઈએ છીએ અને જુગોળની ચોપડીઓમાં
ઇલાકા કે સામ્રાજ્યના સામાન્ય માનમાં વામીએ
છીએ કે મજબૂર ગવર્નર કે વૉઇસરૉયની નીમ-
ણુંક પોતે રાજજ કરે છે (ત્રાએ મુબઇ ઇલા-
કામાં કે હિંદના સામ્રાજ્યમાં રાજ્ય વહીવટનો
પેરેઆદ) વળી જ્યારે જ્યારે આવા ગવર્નરો
કે ગવર્નર જનરલ બાદશાહ તરફથી નીમાઈ
મોકલવામાં આવે છે ત્યારે તે ઇલાકા કે દેશના
લોકોને તે ગવર્નરના નામની ખબર બાદશાહ
તરફથી આપવામાં આવે છે કે હાલુ અમીરને
મે તમારો ગવર્નર નીમ્યો છે ત્યારે રાજને
પોતાના રાજ તરીકે માનવું જેમ રૈયતપર
ભારે ફરજ હોય છે તેમ મોકલેલા ગવર્નરને
માનવું પણ રૈયતપર તેટલીજ ભારે ફરજ છે
જે રાજને કોઈ રાજતો માને પણ વાઇસરૉય
કે ગવર્નરને માટે ખુલ્લે ચોક લોકો આગળ

તે કહેતો શરે અથવા રાજને ખબર આપે કે રાજ્યો નીમેલા ગવર્નરને હુ તેનો ગવર્નર માનતો નથી તો દુનીઆના દરેક રાજ્યમા તેણે માણસ તે રાજ્યનો દેશ-દ્રોહી કે ખાગી ગણાય છે અને ગણ્યારો કારણ કે તેમ કરતાં રાજ્યના હોદ્દામની નાદરમાનીજ થાય છે એટલુંજ નહીં પણ રાજ્યના કામને રદ આતેલ કીધેલુ ગણાય છે

એવીજરીતે લોકો સાથે માર્ગે આવે અને માટે પણ એક ખાતુ ખોદાપાકે નીમેલુ છે જેનુ નામ નજુવત કે રિસાલત છે અને જેમ રાજ્યના હુકમો રેપતને પોહ્યાડવાને વાસ્તે જુદા જુદા નાના મોટા ઓધેદારો હોય છે તેમજ એ ખાતામા પણ નથી, રસન, સહાબી, તાબેઇ, તખ્તેતાબેઇ, મુજતહિદ, આલિમ, કુટુબ, વલી, પીર વિગેરે એ ખાતાના ઓધેદારો હોય છે. જેવીરીતે નાના મોટા બધા અધિકારીઓ ગવર્નરની સત્તા હેઠળ હોઇ રાજ્ય વહીવટની બાબતોમા દરેક રીતે હરેક કાલુન માટે ગવર્નરના ગરજવાન હોય છે, એવીજરીતે ધર્મ વહીવટના મજકુર ઓધેદારો, રાજ્યોના રાજ, ખોદા-પાકે નીમેલા વાઇસરાય એટલે રસુલના મોહતાબ કે ગરજવાન હોય છે જેમ દરેક દેશ માટે જુદા જુદા સમયે એકના ગયા પછી બીજા વાઇસરાયની નીમણુક થાય છે, તેમ જુદા જુદા દેશો માટે કે કેમો માટે જુદા જુદા સમયે જુદા જુદા રસુલો અને નબીયોની નીમણુક થતી રહી છે જેમ એક વાઇસરાયના હાથ હેઠળ ધણા ગવર્નરો હોય છે તેમજ કોઇ કોઇ વખતે એક રસુલની રિસાલત હેઠળ કેટલાક નબીયો મુકરર કરવામા આવે છે

એક નિશાળીઓ પણ જાણે છે કે વાઇસરાય બે શબ્દ (Vice, in place of & rex, & king) વાઇસ અને રેક્સથી બનેલો છે, વાઇસ એટલે “ની જગ્યાએ (કામકરનાર)” અને રેક્સ એટલે “રાજા,” એના અર્થ કોઇ પણ માણસ પોતે રાજા કે રાજ્યનો ભાગીદાર

કરતો નથી, તેવીજરીતે રસુલ કે ચેર્મનરના અર્થ ખુદા કે ખુદાની જાત કે ખુદાના ગુણોમા ભાગીદાર હોવાના કોઇપણ કરતો નથી. નિશાળીઓ વિદ્યાર્થીઓને, સરકારી ખાતાઓમા નોકરોને અને પબ્લિકને, શીખવવામા, જજવા-વવામા અને ખબર દેવામા આવે છે કે હાલમા તમારો રાજા કલાણો છે, અને વજીરો કે દરબારી અમીરોનુ નામ નહીં દેતા વાઇસરાયનુ નામ, કે ગવર્નરનુ નામ રાજ્યના નામ પછી જરૂર જરૂર શીખાડવામા આવે છે; છતાં તેમ કરવાને કોઇ પણ સરકારી ઓધેદાર કે ગવર્નર કે વાઇસરાય કે અમીર અથવા વજીર રાજ્યની મોટાઇ અને સર્વોપરીપણા કે સર્વોપરી સત્તામા ગુજાનકારક કોઇપણ રીતે ગણતો નથી. કારણ કે બધા જાણે છે કે રાજા, રાજ્ય છે, અને બીજા બધાઓ પછી તે ગમે તેવા મોટા ઓધાના હોય, તેના તાબેદાર નોકર છે તેથી કરીને સિદ્ધ થઇ ગયુ કે રાજ્યનુ નામ પછી જો કોઇ પણ ઓધેદારનુ નામ તેના ઓધા સાથે બોલવામા કે લખવામા કે માનવામા આવે તો તેથી રાજ્યની પદ્ધતિ કંઇપણ ટુક-શાની થતી નથી

મજકુર શકાને બીજરીતે દૂર કરે હુ આયસમાજના આગેવાન હમાનદ સરસ્વતી-જીને માટે આયસમાજીઓ ખાતે છે કે તેઓને ઝેર ખવાડવામા આવેલુ તેથી તેઓ મરી ગયા (જુઓ પડિત રાધા કિશન મૈહતાના સ્વત્વા-ચંપ્રકાશના સવત ૧૯૫૪ના ઉર્દુ તબ્દીમાની પ્રસતાવના પાનુ ૨). હવે કોઇ માણસ એમ લખે અથવા બોલે કે “પડિત હમાનદ સરસ્વતી, પાપી માણસના ઝેર ખવાડવાથી મરણ પામ્યા” કે જે ફકરામા પડિતજીના નામની સાથેજ “પાપી માણસ”ના શબ્દો છે તો તેથી પડિતજી મજકુરની જો મોટાઇ આયસમાજીઓની નજરમા છે તેમા શી ટુકશાની લાગુ પડવાની? વળી એ પ્રમાણે બોલવાને કે લખવાને કોઇ પણ માણસ પડિતજી મજકુરનુ

અવમાન અથવા પડિત મજકુરના દરજ્જા કે તમે કે ગુણોમાં તેઓના ભાગીદાર તે પાપી આણસને ગણુજે નહીં, તેવીજ રીતે જો “લા-ધલાહા ઇસ્લાહ” મોહ મદુર રસલુલાહે ” એ કલેમામાં અલ્લાહના મહાન નામ પછી હઝરત મોહ મદ (સહ)નું સુબ્બાનક નામ તેઓના મહાન ઓહા સાથે આપે તો તેમાં ઓહાપાકની તોહીદ (એકવતા)ને શ્રી તુકસાની લાગુ પડે છે તે કોઈપણ ઇન્સારી સમજી માણસને સમ-જાતુ નથી કારણ કે કલેમા મજકુરના પહેલા ફકરામાં ધણીજ સફાઈ સાથે બયાન કરી દેવામાં આવ્યું છે કે આખા બ્રહ્માંડ, ખોદાઈ, સૃષ્ટ કે પેદા થયેલી સઘળી ચીજો જેવી કે આકાશમાં મહો, સ્વર્ગલોક, દેવતાઓ કે ફિરિસ્તાઓ, અને જમીનપર ઝડપિઓ, મૂનિઓ, પીરો, પેગંબરો, જિન્નો, અસુરો, પિશાચો, પાણુ, હવા, આગ, પત્થર, ઝાડ, કપર, તાંબુઓ, ચાતક, ચિદ્દો, આત્મા, શરીર, સૈયરનો કોઈપણ જાગ, વનસ્પતિ, ખનીજ, કે ભૂમી, એમાંની કોઈ પણ ચીજ પૂજ્ય એટલે ઇબાદત કરવાને લાયકની નથી, પૂજા કરવાને લાયક, સૌ કોઈના માલિક અથવા તાબેદારી કરવાને લાયક ફક્ત એક “અલ્લાહ” છે કે જે દરેક ચીજને પેદા કરનાર, પાલન પોષણ કરનાર, જીવકનાર, મારનાર, સઘળા બાદશાહોનો બાદશાહ, સર્વળા રાજાઓનો રાજા, સર્વોપરી, સૌનો માલિક, સર્વશક્તિમાન, મોટાઈના દરેક ગુણવાળો, દુદકાઈના દરેક ગુણથી પાક છે જે હમેશથી છે અને હમેશ સુધી રહેશે, અને સૌ વસ્તુઓને જાણનાર છે, જે કે છનો મરજવાન નથી, જેમાં કોઈ પેદા કરનાર નથી, બાલ બચ્ચાઓથી અજવા મા બાવત્રો અથવા કોઈની સાથે કોઈ પણ તરેહનું જુ કે સબ્દ રાખનાથી જે પાક છે અને કોઈ પણ બાબતમાં તેના જેવો બીજો કોઈ નથી બીજા ફકરામાં આદ સાદ જણાવવામાં આવ્યું છે કે (હઝરત) મોહ મદ તો અલ્લાહ

હના માત્ર રસલ છે એટલે અલ્લાહ આલિ-કુલ મુલકના તરફથી તેના સઘળા બદઓ એટલે આદમીઓ અને જિન્નોને લેના ફકરો પોહચાકનાના અને તેની રાજ નારાજના કામો બતલાવી દેવાના અને તેની આત્મે તેના લામ-કના ગુણો સાથે ઓળખાવી દેવાના મહાન ઓહાપર તેના તરફથીજ નીમામદા છે એવી રીતે ખરા દિલથી માની દરેક માણસે પોતાની જામથી એકરાર કરવો જોઈએ

જો એ બાબતમાં એવી શકા પેદા થાય કે કલેમામાં તો માત્ર એકજ શબ્દ “અલ્લાહ” છે તેમાં આટલા બધા અર્થ અને ગુણો કેવી રીતે સાબેત થઈ શકે? તો તેનો જવાબ એ કે પોતે કુઆનિ શરીફમાં મજકુર નામની અદર મજકુર ગુણો અને તે ઉપરાંત બીજા અનેક ગુણોનો સમાવેશ થયેલો બયાન કરવામાં આવ્યો છે (જુઓ સુરએ હશનો છેલ્લો ફકર અને સુરએ કુલ-હોવલ્લા) પણ અફસોસ છે કે “ઝોઉમ” શબ્દમાં ઇશ્વરનાં કેટલાએક ગુણોનો સમાવેશ થયેલો છે કરીને, કુઆનના મુકાબલામાં સાબેત કરવાને દયાનદજીએ પોતાના સત્યાથ પ્રકાશના પહેલા સમુલ્લસમાં ધણાએ શાક મારેલા થયું વેદો કે શાસ્ત્રોમાં તેનો લગભર પતો મળતો નથી. તેથીજ સનાતની પડિતો જેવાકે પડિત દંદ્રિમણી અને પડિત જગન્નાથદાસ સુરાદા-બાદવાળાઓએ તે લખાણને કબૂલ રાખ્યું નથી બલ્કે તેનું ખડન કરી દીધું છે.

બીજી વાત એ કે મજકુર કલેમા કુઆનમાં છે પણ ન બાગેમાં જુદે જુદે ઠેકે છે પહેલો બાગ “લા ઇલાહા ઇલ્લાહ” પાસ ૨૬ ના ૬ હા ફકરમાં અને બીજો બાગ “મોહ મદુર-રસલુલાહ” પાસ ૨૬ના ૧૨માં ફકરમાં છે એકજ ઠેકાણે નહીં હોવાના અનેક કારણો છે, તેમાંના બે અહીં લખુ છું. (૧) એ કે બંને સાથે હોવાથી એ બે ફકરા એક બાબી બાબત બની જતે અને તેથી મુસલ-

માનો તેને સુસલની હાલતમા પહોં શકતે નહીં (૨) એ કે આપત હોવાને લીધે સુસલમાનો ધમર વડુએ તેને હાથ લગાડી શકતે નહીં. પણ સુસલમાનોના મહાન નખી (સહ) બધી દુનીઆઓ માટે રહમત તરીકે મોકલવામા આવેલા હોવાથી કુર્આનની ખુશખબર મુજબ (પારો ૧૭ રફૂઅ ૧૭) * સુસલમાનોને મજકુર કલેમો ફરેક હાલતમાં પહોં અને તેને અડકવું સહેલું પડે એટલા માટે બને ભાગીને વેગળા પાડી આખી આપત ન રાખતાં આપતના વિભાગ બનાવી દીધા છે. ફલિલાહિલ-હન્દ

મજકુર કલેમો એટલે ખોદાપાકની તોહીદ સાથે ફરેક નખી અને રસુલની ઉમ્મત (અનુયાયીઓ)ને પોતાના રસુલની તસદીક એટલે તેને ખરા દિલથી માનવું કુર્આન નીચે લખેલી આયતોમાં સુસલમાનો પર ધણા ખુલા શબ્દોમા બાજિબ કીધેલું છે — “અલ્લાહ પર અને તેના રસુલ પર ધમાન લાવો” (પારો ૪ રફૂઅ ૬. પારો ૫ ર ૧૭-પા. ૬. ર ૧૦-પા. ૨૭ ર. ૧૭-પા. ૨૮ ર ૧૫) એટલું જ નહીં પણ કુર્આન પાક તો કહી રહેલું છે કે જ્યાં સુધી તોહીદની સાથે રસુલની રિસાલત અને નયુ-બતનો એકરાર નહીં કરે ત્યાં સુધી સુસલ માન, ધસલામી થઈ શકતો નથી, અને મોમિન ધમાનવાળો થઈ શકતો નથી. “ધમાન લાવનારાઓ તો તેજ લોકો છે કે જેઓ ખોદા અને તેના રસુલ પર ધમાન લાવ્યા અને પછી (તેઓના ફરમાનોમાં જરાએ) શકા કીધી નહીં.” (પારો ૨૬ રફૂઅ ૧૪) એટલું જ નહીં પણ જે કોઈ સુસલમાન ખુદાપાકની નેહી (એકવતતા) એટલે કલેમાના “લા મલાહા હલ લહલાહો” વાળા ભાગને રસુલની રિસાલત (ખિયામખરી)ને ખરા દિલથી માન્ય રાખવાના ભાગ “મોહ મદુર રસુલુલ્લાહ”થી જુદા પાડવાની,

* “તે (અલ્લાહ, પાક) કીની હુકમો (તમારે માટે આપવા)મા તમારા પર કોઈ પણ તરફની અખલાઈ વાપરી નહીં.

જુદો માનવાતી કે તદ્દન કાઢી નાંખવાની કોશિશ કરે અથવા તેમ કરવાનો ધરાદો કરે તો તેવા માણસને ખુદા શબ્દોમા કુર્આન શરીફે કાફિર ઠેરવ્યો છે, “જે લોકો અલ્લાહ અને તેના રસુલનો નકાર કરે છે અને અલ્લાહ (ની તોહીદ) અને તેના રસુલો (ની રિસાલતની તસદીક એટલે સાચા દિલથી માનવું એ બંને લાવો) ને જુદા પાડવાનો ધરાદો રાખે છે અને કહે છે કે અમે કેટલાક (ભાગ) ને ખરા દિલથી માનીએ છીએ અને કેટલાક (ભાગ) નો નકાર કરીએ છીએ અને (એવીરીતે) તોહીદ અને અને રિસાલતની) વચ્ચે એવો એક રસ્તો (કે અકાદો) પકડવાનો ધરાદો રાખે છે (કે જેથી તોહીદ તો કાયમ રહે અને રસાલતનો અકાદો તદ્દન મટી જાય ત્યારે) એવા (લોકો) ખરેખરા કાફિરો છે” (પારો ૬ ર. ૧)

જો આ ઠેકાણે એવી શકા ઉભી કરવામા આવે કે સુસલમાનોના તો દાવો એ છે કે ધસલામ તો દુનીઆની શરઆતથી એટલે હજરત આદમ (અલ.)ના વખતથી ચાલતો આવેલો છે અને તેથી અગવ્યા પેગખરો માટે પણ “લા મલાહા ધન લહલાહ” ની પગી ખીન્ન પેગખરોના નામ પણ “મોહ મદુર રસુલુલ્લાહ”ની પેઠે બોલવું તેઓની ઉમ્મતો પર જરૂરી છેવું જોઈતું હતું તો એને માટે સુસલમાનો પાસે શી ફલીલ છે? નહીં તો સાબેહ-યશ્ને-કે આગલા પેગખરોની ઉમ્મતો વારતે એવું કબજ નહીં હતું, માત્ર મોહ મદુર ધર્મેજ એ નવો કલેમો ઉભો કરી દીધો. જો તો તેનો જવાબ એ છે કે આગલા પેગખરોની ઉમ્મતો વારતે પણ પોતપોતાના પેગખરની રિસાલતના એકરાર માટે એવો કલેમો હોવો કુર્આન શરીફથી સાબેત છે. દાખલા તરીકે હજરત જનાબ હિમા (અલ.)ના સહાબીઓ (રદી.)ને માટે ખોદાપાક ફરમાવે છે કે “જ્યારે (હજરત ધસા (અલ.)ની માજલે તેઓના મામીઓ

એટલે) હળવારીઓ પર મેં વહી મોકલી કે મારાપર અને મારા રસુલ (હઝરત ઈસા) પર ઇમાન લાવો, (પારો ૭ રુકૂઅ ૫).. જુઓ અહીં પણ ખુલ્લી રીતે, ખોદાપાકની તૌહીદની સાથે સાથે તે જમાનાના પેગંબર હઝરત ઈસા (અવ.)ની રિસાલત પર ઇમાન લાવવા વાસ્તે કેવો ખુલ્લો હુકમ છે જે ઉપરથી સાબેત થઇ ગયું કે હઝરત ઈસા (અલ.)ની ઉમ્મત અથવા તે વખતના મુસલમાનો “લા ઇલાહા ઇલ્લલ્લાહો, મુસા રસુલુલ્લાહ” એવો કલેમો બેશક પઢતા હતા અને તેવીજ રીતે ઉપર લખેલી અને હવે પછી લખાવેલી ફલી-લોથી હઝરત આદમ (અલ.)ના જમાના સુધી ફરેક નથી અને રસુલની ઉમ્મત માટે એવોજ કલેમો હોવો સાબેત થઈ ગયો કે જેનાપર તેઓના ઇમાન અને ઇસલામનો આધાર હતો.

આ ઉપરથી કલેમએ તૈયબ: પઢવાનું કારણ ખુલ્લી રીતે એજ જણાઇ આવ્યું કે ખોદાપાકની તૌહીદ એટલે એકજ હોવું એ માન્યતાની સાથે સાથે દરેક જમાનામાં તે વખતના જે રસુલ હોય તેને પણ ખરા દિલથી માનવું એ દરેક રસુલની રિસાલતના સમયમાં જ્યારે સાબેત થાય છે ત્યારે હઝરત મોહમ્મદ (સલ.)ની રિસાલતનો દોર શરૂ થાય છે ત્યારથી કેયામત સુધી જે માણસ તૌહીદની સાથે અપ (અલ.)ની રિસાલતને ખરા દિલથી કબૂલ નહીં રાખે એટલે “લા ઇલાહા ઇલ્લલ્લાહો મોહમ્મદુર્રસુલુલ્લાહ” નહીં કેહવે તો તે કશીપણ મુસલમાન ગણી શકાશે નહીં જેવી રીતે ખોદાપાકે ફરમાવ્યું કે “અલ્લાહ પર અને નબીયીલ ઉમ્મી (એલકાબ ધરાવનારા) તેવા રસુલ પર ઇમાન લાવો.” (પારો ૯ રુકૂઅ ૧૦) કુર્આનની આવી ખુલ્લી આયતોથી મુસલમાનોના કલેમએ તૈયબની મતલબ એકજ રીતે સિદ્ધ થઇ ગઇ અને તેમાં બેશક માત્ર પણ શિક્કે કે બાગીઆપણાનો સબધ

નહોવો સાબેત થઇ ગયો ત્યારે એવા કલેમાને શિક્કે કુર કેહનારા અઘાતી અને ઘેઠા દેનાર છે એમ ચોક્કસ રીતે શુ સાબેત થતું નથી ?

આપસમાજવાળા પણ એ વાતનો દાવો કરે છે કે વેદો ઈશ્વરનો તે ઇલ્લાહ છે કે જે જુદા જુદા ચાર ઋષિઓપર ઉતારવામાં કે દિલપર નાખવામાં આવ્યો અને તેમાં શિક્કે નથી * ત્યારેજ તો આજે તેઓ મુસલમાનોના કલેમામાં શિક્કે છે એમ લખવા લેવાર થયા છે પણ હું કહું છે કે વેદ ઈશ્વરનો ઇલ્લાહ (ગ્રેરજા) છે એ અકીદા કે શકાને ચારે ઋષિઓના જમાનામાં મજકુર ઋષિઓ સિવાય ખીજ લોકોએ ત્યારેજ માની હશે કે જ્યારે મજકુર ઋષિઓએ પ્રથમતો પોતાનો ઋષિ હોવાનો દાવો પ્રગટ કરી પોતાના આત્મિક (રહાની) બળ વડે લોકો પાસે તે કબુલ કરાવ્યો હશે. જ્યાં સુધી લોકોએ તે ચારેને ઋષિ તરીકે માન્યા નહીં હશે ત્યાં સુધી તેઓએ વેદોને ઈશ્વરના બનાવેલા કે ઉતારેલા કદિ પણ માન્યા નહીં હશે પણ અફસોસ છે કે જુઝવે-દાદિ બાબ્ય ભૂમિકા અને સલાથ પ્રકાશમાં પડિત દયાન દળના પોતાના કલ્પિત ધર્મી કાઢેલા લખાણો સિવાય પોતે વેદો કે ધર્મ ઇતિહાસો કે ખીજ કોઇપણ ઋષિ મૂતી કૃત ગ્રંથોમાં એ વિષે કંઇપણ બોલાસો મળી આવતો નથી બલ્કે એને ખડન કરનારી સેકેડે ફલીલો

* “ પ્રથમ સૃષ્ટિની આદિમાં (દુનીઆની શરૂઆતમાં) પરમાત્માએ-અબ્દિ, વાયુ, આદિત્ય તથા અગ્નિ એ ઋષિઓના આત્મામાં એક એક વેદનો પ્રકાશ કર્યો હતો ” (પાનું ૧૬૧). “ જેવું ઇશ્વરનું નિર્ભર જ્ઞાન (બુલોથી પાક) તેવું જે પુસ્તકમાં આન્તિ રહિત (બુલો નહીં હોય એવું ઇલ્મ) જ્ઞાનનું પ્રતિપાદ હોય, તે ઇશ્વરોક્ત (ખોદાનું બનાવેલું)...એવા પ્રકારના વેદ છે. (પાનું ૧૬૩) ગુજરાતી સલાથ પ્રકાશ ૧૯૬૧ના છપાવવાનો ૭ મો સમુદ્દાસ.

મળી આવે છે, (વાંચો આપ્યું ધર્મની કસોટી) ગમે તેમ હોય અહીં મારે એ દેખાડવું છે કે જોદાપાકને તે જેવીરીતે પોતાને માનવાને પસંદ રાખે છે તેવીરીતે માનવું, અને તેના હુકમોને તેનાજ ખાસ સત્ય હુકમો છે એવીરીતે માનવું, અને તે હુકમો (ધર્મરી આચાર્યો)ને, તેઓમા જરાપણ વધધટ કીધા વગર બળવી લાવવું એનો આધાર માત્ર તેજ રસુલ, નખી પેગંબર, ત્રણિ કે મૂનિના ખરા અત કરણ પૂર્વક માનવાપર છે કે જે જોદાપાક તરફથી લોકોને સ્વયંમાર્ગ દેખાડવાના કામપર નિમાયલા હોય, મતલબ એ થઈ કે દરેક ધર્મ આજેવાન કે રચાપકને લોકોએ સૌથી પેહલાં જ્યાં સુધી જોદાપાક અને તેઓ વચ્ચે પ્રતિનિધિ માનેલો હોતો નથી ત્યાં સુધી તેઓ કદિપણ તેની સુચનાઓ કે આચાર્યોને આધિન (તાબેદાર) થતા નથી અને એને માટે જરૂરનું અને ધણીજ જરૂરનું, સૌથી પેહલું, દરેક ધર્મરચાપકનું એ કામ હોય છે કે તેનો જે જોધો જોદાપાક, માલિકુલ સુલ્કના દરખાસ્તમાં હોય અથવા ખીજા શબ્દોમા કહીએ તો જે જોદાપર જોદાપાકે નીમીને તેને લોકો સમક્ષ મોકલ્યો હોય તે જોદાને પ્રથમ પોતાના માનનારા અને નહીં માનનારા દરેક તરફના લોકો આગળ તે પ્રગટ કરી દે એ વાત કુઆનિ શરીફમાં જુદા જુદા રસુલોના વચ્ચેનોમા પણ આવેલી છે

દાખલા તરીકે સુસા અને હાશન (અલ) ફરમાવે છે કે “(ઓ ફિઝોન !) સધળા દુનિયાના રખ તરફથી બેશક અમે રસુલ (બનાવીને તારી તરફ મોકલવામાં આવ્યા) છીએ (પારો ૧૬ રુઆ ૧) ઇસા (અલ)એ ફરમાવ્યું “ઓ બની ઈબ્રાહિમ (ઈસ્રાહિમ પુત્રો) ! બેશક તમારી તરફ હું આહાહનો રસુલ (બનાવીને મોકલ્યાં) છું (પારો ૨૮ રુઆ ૬), હઝરત મુહ, હુદ, સાલેહ, હુતે, શીએબે (અલ) પોતપોતાની ઉમ્મતો આગળ કણ

“સધળા જહાનોના માલિક તરફથી તમારી તરફ હું રસુલ (તરીકે મોકલવામાં આવ્યો) છું” કેટલીક આયતોમા છે કે “હું બચેસાને લાયક (અમીન) પેગંબર છું.” મુરએ એઆરાફ રુઆ ૮, ૯, મોઆરાઅ રુઆ ૮, ૯, ૧૦). મજરૂર ફલીલોપરથી સાબેત થઈ ગયું કે “લા ઇલાહા ઇલ લલાહો” એ તૌહીદના કલેમા સાથે દરેક રસુલ જે પોતાનો જોધો જાહેર કરવાને પોતાનું નામ સિસલાલના જોદા સાથે જાહેર કરે છે તો તેમા કઈ હરકતે નથી અને તેમજ આગલા સધળા નખીયો એ પ્રમાણે જાહેર કરતા આવ્યા છે તેથી ઇસલામે એ નવો કલેમા ચાલુ કીધો એવો આદેશ (તાહમત) ઇસલામપર મૂકનાર ચાતો નખુબતના આ હમૈશના કાયદાથી અબલ છે અથવા તો તે લોકોને ધોકા દે છે. તેવીજ રીતે ગવનશના જોદા અને નામને રૈયત જાણી લે માટે જે લખાણ ઉપર એ નક્કલ કીધું છે તે રાજ્યદારી કાયદા પ્રમાણે પોતાનો ખરો જોધો લોકોમા જાહેર કરી દેવું એમા નામના મેળવવી કે પ્રખ્યાતિ મેળવવી નખી (સવ)ને મંજૂર હતી એવું જે અઝાનીએનું અઝાની લખાણ છે તેનું પણ જોટાફ સાબેત થઈ ગયું અને જણાઈ ગયું કે તેઓને માટે પોતાનો જોધો જાહેર કરી દેવો કેટલો જરૂરી છે

વળી “લા ઇલાહા ઇલ લલાહ”ની સાથે જ “મોહ મુર રસુલુલાહ” કહેવું એની એક ખાસ જરૂર એ પણ છે કે “લા ઇલાહા ઇલ લલાહ”નો માનનાર કે પઠનાર એ વાતનો દાવો કરે છે કે આખી ખુદાઈ કે સૃષ્ટિમા ઇબ્રાહિમ અને તાબેદારીને લાયક અલ્લાહ સિવાય ખીજે કોઈ નથી. ઇબ્રાહિમની સાથે તાબેદારીનો શબ્દ એટલાજ માટે વાપર્યો છે કે ઇબ્રાહિમ એ શબ્દમા મચ્હુદની તાબેદારીના અર્થ પણ સમાયલા છે આખી દુનિયાના લોકોનો એ કાયદો છે કે જેકે દાવાને માટે

દલીલ રજુ કરવાને તેઓ ફરજિયાત માને છે તેથી કરીને જે દાવો એવો કરવામાં આવે જેને માટે દલીલ મોબુદ નહીં હોય તે દાવો ખોટો અને રદ બાતેલ ગણાય છે, મજબૂર દાવો જ્યારે કોઈના મોઢે નીકળે તો તે દાવાને નહીં માનનારે દેહરિયાઓ અથવા નાસ્તિકો તેમજ તેને જુદી રીતે માનનાર મુશ્કરિકો તે માણસને જરૂર પૂછવા હલા થયે કે હામ તારા મજબૂર દાવાને માટે તારી પાસે થી દલીલ છે? તે ક્યાંથી જાણ્યું કે અલ્લાહ સિવાય બીજાને કોઈ મઅજુદ (પૂજ્ય) નથી? અમુક કામો કરવા થકી તે રાજી થાય છે તેથી તેજ કામો કરવા જોઈએ અને જે કામો કરવાથી તે નારાજ થાય છે તે નહીંજ કરવા જોઈએ, એવી સપુર્ણ તાબેદારીના ફરમાનોની ખબર તને કાણે આપી? અથવા તે ખબરો તે કોની મારફતે મેળવી? ત્યારે ઇસલામી ધર્મે પોતે તેનો બદલોગત પહેલાથીજ એવો કરી રાખેલો છે કે “લા ઇલાહા ઇલ્લલ્લાહ” ના દાવા સાથેજ તેની દલીલ કહી દેવામાં આવે કે “મોહમદુર રસુલુલ્લાહ” એટલે અલ્લાહને જીવી રીતે લોકો પાસે ઝોળખાવવા માટે અને તેની રાજી નારાજના કામોથી લોકોને જાણીતા કરવા માટે તેજ અલ્લાહના મોકલેલા મહાન પેગમર હઝરત મોહમદ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહે વ આલેહી વ સલ્લમ) ને આધારે મે અલ્લાહને સુનો મઅજુદ ઝોળખીએ અને તેના ફરમાનો પશુ જાણ્યાં, એ મારા મજબૂર હાજારી દલીલ છે, ત્યારે એ વિવેચનપરથી શાક જણાઇ આવ્યું કે “લા ઇલાહા ઇલ્લલ્લાહ” એ દાવો છે અને “મોહમદુર રસુલુલ્લાહ” એ તે દાવાની દલીલ છે તો જ્યારે આખી દુનીઆના લોકોનો એ નિયમ છે કે દાવા સાથેજ દલીલ રજુ કરવી જરૂરની છે ત્યારે એટલાજ માટે “લા ઇલાહા ઇલ્લલ્લાહ”ની સાથેજ “મોહમદુર રસુલુલ્લાહ” કહેવું આખી દુનીઆના કાયદા મૂજબ

વાજિબ સમ્પત્તિ થયો કે લિલાહિલ્લ હમ્દ (હમ્દ સ્ત હજને શેર ખુદા માલાન મોહમદ સુત્તઅ હમ્દન સાહેબ દેવબદી મદા જિલ્લો-હુની તકરીર)

વળી “લા ઇલાહા ઇલ્લલ્લાહો”ની સાથે “મોહમદુર રસુલુલ્લાહ” જે કહેવામાં આવે છે એના બેદને જે માણસ સમજ્યો નહીં તે માણસ ખરે જોતાં તોહીદનેજ સમજ્યો નથી ખ્રિસ્તિઓની હાલતથી ધણાખરા લોકો વાકેફ છે કે તેઓએ પોતાના ધર્મની ધણી ખરી વાતોમાં ધાલમેલ કીધેલો છે જેમાં ધણી લારે કાશિસ કરવાથી કાષ્ઠપણ સુધારો થઈ શકે છે પણ જે ધાલમેલ તેઓએ તૌહીદમાં કીધેલો છે તે તો એવા પ્રકારનો છે કે કાષ્ઠપણ રીતે કયામત સુધી તેનો સુધારો હાલની બાયબલ ને અનુસરીને કાષ્ઠપણ કરી શકવુંજ નથી, વાચકો જાણે છે કે તેઓએ કલેમએ તૌહીદ “લા ઇલાહા ઇલ્લલ્લાહની સાથે “ઇસા રસુલુલ્લાહ” કહેવું છોડી દીધું ત્યારથીજ ત્રીદેવ કે તરિકસ અથવા ટ્રીનીટિનો શિક્ક, તે ધર્મને બગાડનાર માહુદીએ તેઓમાં આણુ કરી હઝરત ઇસા (અલ)ને પોતે ખોદા કે ખોદાનો દીકરો તેઓની પાસે મનાવે એટલુંજ નહીં પણ “એકથી ત્રણ અને ત્રણથી એક” વાળી આપત પણ બાયબલના નવા કરારમાં ફાળેલ કરાવી દીધી (જુઓ યોહાનનો પહેલો પત્ર અધ્યાય પની વર્સ ૬-૭-૮ જેને માટે પાઠરી મિથર સાહેબ, “નાથ” ઇન્ડિયા બાયબલ સોસાયટીની તરફથી મિર્ઝાપુર શહેરના ઝૌરકન રફલ પ્રેસમાં ૧૮૭૦ના જમાયલી ઉર્દુ બાયબલના નવા કરારના પાના ૩૨૧ના હાશિયાપર, કાઉસખા લખે છે કે “એ શબ્દો (ખાકબલ)ની કાષ્ઠપણ જૂની નકલમાં મળી આવતા નથી.” મળી આવે ક્યાંથી પાઉલ મહારાજે જમાસુધી તેઓમાં ફર્સ્ટ દીધાં ન હત્યાં ત્યાં સુધી “ઇસા રસુલુલ્લાહ” કલેમએ

તોહીની સાથે પદવાલું ચાલુ હતું, અને ઇન્જલ પેશુ ફેરફારથી બચેલી હતી બ્યારથી પાલક માદ્દીએ ખ્રિસ્તિઓના પગ પેસારો કીધો અને ઇન્જલમાં પોતાના લખાણો દાખલ કરી તે લખાણોને પણ ઇન્જલનો ભાગ ખ્રિસ્તિઓ પાસે મનાવ્યો. એટલે ઇન્જલની આપતો પણ બદલાઈ ગઈ, ખુદશે ખુદલા આવા શિક્ષકોના અકીદો પણ તેમાં દાખલ થઈ ગયો અને તેથી કરીને કહેમો પણ બદલાઈ ગયો. એજ કારણ છે કે ઇસલામે એટલે મોહમદી ધર્મે પોતાના સૌથી મોટા ફકત એ કહેવાને રાખ્યો એટલું જ નહીં પણ કેવામત સુધી દરરોજ દહાડામાં પાંચ વખતે આખી ઇસલામી દુન્યાને હોશીઆર રાખવા અને આસ્ટર આત્મારામ જેવા મોટા હુમલા કરનારાઓના હુમલાને હાથ મિનારાઓ ઉપરથી રદ કરવા ધણેજ હવે અવાજે અઝાન અથવા બાગમા પોકાર વાનો હુકમ પણ દીધો. વળી દરેક ફકરાને બંને વખતે બોલવાનો કાયદો રાખ્યો 'અશહદો અન લાઇલાહા ઇલ લલ્લાહ' એ વખતે અને 'અશહદો અના મોહમદર રસુલુલ્લાહ' એ વખતે, એટલે (દરેક મુસલમાનને) એજ અકીદો અથવા ત્રહા છે કે) બેશક અલ્લાહ સિવાય બીજો કોઇ પણ પૂજવાને લાયક નથી એની હુ ગવાહી આપુ છું (અને) બેશક મોહમદ (તો) અલ્લાહના (માત્ર) રસુલ છે (જેઓના ઝોદામાં કંઈ પણ વધઘટ કીધા વગર મુસલમાનો તેઓને એવીજ રીતે માને છે) એની પણ હુ ગવાહી આપુ છું અને બે વખતે બોલવાનું કારણ તો બહાર છે કે કોઇ બાબત માટે તાકીદ કરવી હોય છે અને પોતાની વાતને સામાન મનમાં ડસાવવી મજબૂર હોય છે ત્યારે તે બાબત કે તે વાતને એક વખતે બોલ્યા પછી બીજવાર કહેવું માણસ બલિનો નિયમ છે અહીં પણ ઇસલામી ધર્મે પોતાના તાબેદારોને બળત રાખવા આ

નિયમ સુદ્ધર કમી દીધા છે કે તેઓ કહેમોએ તેથેના 'લા ઇલાહા ઇલ લલ્લાહ' મોહમદર રસુલુલ્લાહ'ને હમેશ વળગી રહી ખોદાખાની તોહીના એકરાર સાથે હઝરત મોહમદ (સલ)ની રિસાલતના એકરારને, આર્યમાનના આના, ઇનેલાદન મેઝાદિબનાઓના કે રેશ-નલિગ્ટોના બહેગવાથી અથવા પોકાર દેવાથી જુદે નહીં પાડે અને આગળ થઇ મએલી કેટલીએક જમનોની પેટે હઝરત મોહમદ (સલ)ને ખોદા, ખોદાના અનાર, ખોદાના અશ (અકતુમ) ખોદાના દીકરા, ખોદાના ભાગ, ખોદાના વજીર અથવા નોદાઇના માલિક ગણે નહીં જે કપાની ઇમનામી ધર્મવાળો કે પરધર્મી દરેક માણસ જેને ખોદાપાકે જરા પણ અકકત અને સપજ થતિ આપી હશે તે જરૂર કપૂન રાખશે કે આટલી બધી દલીલોપરથી તો ખુદલી રીતે સામેત થઇ ગયું કે "લા ઇલાહા ઇલ લલ્લાહ"ની સાથે "મોહમદર રસુલુલ્લાહ" કહેવાનું ઇમલામે શિક્ષક કરાવવાને માટે નહીં પણ શિક્ષકની દરેક હવાથી દરેક મુમલમાનને બચાવવા માટે રાખેલું છે, વળી એટલા માટે પણ રાખેલું છે કે જો કોઇ હઝરત મોહમદ (સલ)ને સૂન માનશે તોજ તે બીજા સગાના નીપા અને ગમે (અગ) ને, કકત નથી અને સૂન મ નજે કાગલુ જે તે આપ (સલ)ને સૂન નહીં માનને તો બહાર છે કે જેવીગીને આગલા નબીયોની ઉમરતો પોતાના સૂનને કામચૂવ નહીં માનતા ખોદા, ખોદાનો અનાર, તેને દીકરા અથવા તેનો પ્રિભાગ હાલના માને છે તેમ આ (સલ)ની રિસાલતને નહીં માનવાર અગર જો બીજા નબીયોને નબી માનશે પણ તે ગુમરાહીના અકીદા સાથે નહીં જે કુફર અને શિક્ષક થશે

આર્યપંથકી તોહીદપર એક નઝર.

હવે ગણો પકિત આત્મા મ. ૧ આર્ય-પંથને પણ જરા તપાસીએ કે તેને તો અમી-

નામાં, વેદોમાં અને સદ્યા જેવી ભક્તિમાં
છેલી અને કેવી તૈલીદ છે કે જેની હિમાવત
ભરોસો રાખી તેઓ ઇસલામી તૈલીદની
નાથે તેનો મુકાબલો કરવા મેદાન પડ્યા છે.

સૌથી પેદલા પરમેશ્વરની સાથેન બીજા
ને ભાગીઆ તેઓએ એસાડી હીધા એમને
આત્મા (૩૬) અને જડપદાર્થ (માદો)
જેને તેઓ અનાદિ (અજના) માને છે
અને પરમેશ્વરના પેદા કીધેલ માનના
નથી (બુજો તીચે આપેલી નોટ—),
સત્યાર્થ પ્રકાશમાં તો ત્રણજ ભાગીઆ થય,
હવે વેદો શુ કહે છે તે તપાસીએ યજુર્વેદ
અધ્યાય ૧૪ મંત્ર ૨૦ માં છે કે “અગ્નિ
દેવતા છે, વાયુ દેવતા છે, સૂર્ય દેવતા છે,
અદ્રમા દેવતા છે, વસવ દેવતા છે, રૂદ્ર દેવતા
છે, આદિત્ય દેવતા છે, મરુત દેવતા છે, વિશ્વ
દેવ દેવતા છે, બૃહસ્પતિ દેવતા છે, ઈન્દ્ર દેવતા
છે, વરુણ દેવતા છે” અહાહાહા! ત્રણના બાર
થયા વળી યજુર્વેદ અધ્યાય ૩૬ના મંત્ર ૬માં
પણ, જે મંત્ર મહાને બાળતી વખતે લખાય
છે, દરેક દિવસનો અકેક નવો દેવતા સુકરર
ની બાર હાહાહાના જે બાર દેવતા મળાવેલા
તેમાં ઉપર જણાવેલા દેવતાઓ ઉપરાંત (૧)
અનિતા (૨) ઝંકુ અને (૩) અિત્ર દેવતા
પ્રધાર છે એટલે બારના થયા પદર મારટ
માત્રમારમણ! હોશિઆર થઇ જાઓ એ
દેવ તો વધતી ચાલી હો

હવે એક બીજી ફોજ આવે છે જેને
વેત્સાન ઋષિ મધ પીતાડવા અને દુષ્કર્મનોને
દૂર કરવા યજુર્વેદ અધ્યાય ૩૪ ના

ઈશ્વર જીવ અને જન્મતનુ કારણ (પુદા, રૂદ્ર
ને માદો)એ ત્રણ અનાદિ છે [પાનુ ૧૯૮]. એ
જોના ગુણ, કર્મ અને સ્વભાવ (સિદ્ધતો, કામો
અને આસિચત) પણ અનાદિ (કોઈના પેદા કી
લા નહીં તેવા) છે પા ૧૬૬) ૧૯૧મા કપાયલ
જરાતી સત્યાર્થ પ્રકાશનો સમુદ્ધાસ ટોમે

૪૪મા મંત્રમાં નીચે પ્રમાણે પોતાની મહં
માટે બોલાવે છે પશિા ક્રિષ્ણે સર-
સ્વતીનું કરમાન છે * કે વેદાનુસાર મોઝ
લોકો પણ એવા જોઈએ પોતાના હુમલો
વખતે મહં મગે, અને તે મંત્ર નીચે મુજબ
છે “અગ્યારમા અશ્વનીકુમાર! તેત્રીસ દેવતા
સાથે સાથે મધ પીરા આપ આળ્યા કરશો,
(ન અમારા) પાપ માફ કરશો, (અને) દુષ્ક-
મનાને (પુત્રા કરી), દૂર કરશો, આપ (અમારા)
સારા કામોમાં મહંમાર રેહશો, (અને)
અમારી હિમર સારી પેંડે વધારશો.” ટીકાકારો
જેવા કે સાયણચાર્ય વિગેરેએ એવા મંત્રો
કે જેમાં તેત્રીસ દેવતાઓનું વર્ણન છે તેની
મળત્રી નીચે મુજબ મળાવેલી છે, આઠ વસવો,
અગ્યાર રૂદ્રે, બાર આદિત્ય, એક ચમ્, અને
એક વિજળી મળી કુલે તેત્રીસ થયા હવે
ઉતલા પદર અને આ તેત્રીસ અને અશ્વની
કુમાર મળી ઓગણપચાસ, પરમેશ્વરની યોદ્ધા-
છના ભાગીઆ નીકળી આળ્યા કારણ કે
દોઆ કે પ્રાર્થના તેનાથીજ માગવામાં આવે
છે કે જે ય તો પોને યોદ્ધા હોય અથવા તો
યોદ્ધાની જાન, ગુણો (મીઠતે) અને કામોમાં
તેનો ભાગીઓ હેય અને અહીં તો પુદલી
રીતે સનાતન ધર્મીઓના માનવા પ્રમાણે વેદના
એક અધ્યાયના રચનાર ઋષિએ, અને પડિત
દયાનંદજીના લખ્યા મુજબ મજકુર મંત્રના
અથ કે જન જે ઋષિને પરમેશ્વર તરફથી
ઇતદામ (ગેરજા) થયવા * તે ઋષિએ, થયલા

* વાચો સત્યાર્થ પ્રકાશના ૭મા સમુદ્ધાસમાં,
ઈશ્વરની સ્તુતિ પ્રાર્થનોપાસના, ગુજરાતી તત્ત્વમાનુ
પાનુ ૧૭૩

(૨) જે જે મંત્રાર્થનું દર્શન જે જે ઋષિને થયું
અને જેના પહેલા તે મંત્રનો અર્થ કોઈએ પ્રમ-
શિત નહીં કરેલો તે તેમણે પ્રથમજ કર્મ અને
બીજાઓને લખાળ્યા પણ ખરા તે ઉપરથી અધ્યા-
યધિ તે તે મંત્રોની સાથે ઋષિના નામ સમજાવેલ
(ચાદમારીને લીધે) લખાતા આળ્યા છે (ગુજરાતી
સત્યાર્થ પ્રકાશ ૭ મા સમુદ્ધાસનું પાનુ ૧૯૪-૧૯૫

પ્રાપ્તિ મુદ્દા કરવાની, કુદરતે નાશ કરવાની, આસક્તિઓ, મદદ આપવાની અને ઉત્તર બંધાવાની, જેવીસ દેવોની હોઆ માગી છે અને તેઓની પ્રાર્થના હાથી છે અહીં કોઈ આમ-અમાણ, દયા નહોતી મિત્રતા આવી જઈ મજબુર નામોના, કે દેવ અથવા દેવતા સજ્જના અર્થ, પરમેશ્વર કરવા હોએ આત્મ, જે કે તેઓની હાથેશ્વરી દેવ છે તો તેવા માણસે ખુદ ચાહ શખસુ કે આરે વેદો પોતે પોતાના એવા સજ્જના અર્થ મત્રોમાજ સ્પષ્ટ રીતે બતાવેલી છે તો તે વખતે તે અર્થો વિરુદ્ધ બીજા કોઈના પશુ કલિંકત અર્થ માન્ય રાખવામા આપમે નહીં એટલાજ માટે યજુર્વેદના ૧૪ મા અધ્યાયનો ૨૦ મો મત્ર જે સૌથી પહેલા મે નકલ હાથી છે તેમાં ખુલ્લીરીતે વેદે સૌ લોકોને જણાવી દીધું છે કે ફલાણુ ફલાણુ નામો દેવ દેવતાના છે પરમેશ્વરના એ નામો નથી એટલે મજબુર નામો ધરાવનારા જુદા જુદા દેવતાઓ છે અને ૫ મેશ્વ તેઓ સૌ તદન જુદોજ છે માટે હે વેદ ભગવાનના નામે-દારો, હોશીઆર રહો અને તેઓને પરમેશ્વરના નામો સમજી વેદ વિરુદ્ધિઆઓ બની ખોટે માગે દોરાશો નહીં

વેદ વિદ્યાથી અનલસુ લોકો અને ખાસ કરીને અત્રે બલેલાઓ, દયાનદજીએ હાથેલા મજબુર ખોટા અર્થોના શંકામા રસ ધ નહીં જઈ એટલા માટે મારા મજબુર હાવાને વધારે સદાપથી અને વેદ મત્રો જ સાબેત કરે છુ મજુર્વેદના ૭ મા અધ્યાયના ૧૬ મા મત્રમા તે અધ્યાયના રચનાર ઋષિજી મજબુર તેત્રીસ દેવતાઓને ત્રીજે પ્રમાણે પ્રાર્થના કરે છે, અને એ પ્રમાણે વેદ મજબુરની તાણેદારી કરનારાઓને પ્રાર્થના કરતાં શીખવે છે કે “ (હે તેત્રીસ દેવો) જેઓ પોતાની મહિમા સાથે સર્વર્થમા અમાર દેવતાઓ છે, અને જેઓ જમીનપર અમાર છે અને જેઓ જમીન

અને આકાશની વચ્ચેની જગ્યા (અણ)માં અમાર છે (આપ સધળા મળીને) આ યજુર સેવન કરશો.” કેમ મારતર અમારામા ! પરમેશ્વરને કારે મૂઠી યજુર સેવન કરવા બીજા દેવ દેવતાઓને પ્રાર્થના કરવી શિક્ષ નથી તો બીજુ શુ છે ? અને હવે તો સાબેત થઈ અયુ કે તમારા પોતીકા હપલા લખાણ મુજબ “ વેદોને પરમેશ્વર કે નામકે સાથ દેવ દેવતાઓ કે નામ જોડના તો કુળ, હોઆઓ ઐર પ્રાર્થનાઓને જો ખુદ વેદો કે રચનાર ઋષિઓ મુનિઓને કી હય, આર જુદોને વેદ અનુયાયીઓ સિખણ-ધ હય, કહીલી પરમેશ્વરકા નામ તક નહીં લીઆ ઇસીવારતે વેદિક તોહીદ પૂરી કમઝોર તો કયા બલકે વેદિક તોહીદ, તોહીદ કી પૂરી નાશ કારક હય.” વલ-હમ્દો-લિલ્લાહે-અલા ઝલિલ

બીજી જોક ઘણીજ જરૂરની વાત મજબુર મત્રથી એ પશુ સાબેત થઈ ગઈ કે પડિત દયાનંદ સરસ્વતી સાહેબે પોતાના સત્યાર્થ પ્રકાશના પેહલા સમુલ્લાસમા ઈંદ્રિ વગ્વ, રૂદ્ર, આદિત્ય વિગેરે જેટલા દેવ દેવતાઓના નામ વેદો, શાઓ, પુરાણો વિગેરેમા આવે છે તે સધળા નામોને ચૂટી કાઢી, નાવા કેદોને ઘોઠાની જળમા લઈ પોતાની સમાજમા હાથમ કરવા માટે અને પરધર્મીઓ તેને શિક્ષ કરે છે એ કુમલાથી પોતાના પગને બચાવવા માટે પરમેશ્વરના નામો છે જેમ દેખાયું છે તે તદન ખોટું છે, જેના બે ખુલ્લા કારણો છે — (૧) તો એ કે જેમ વેદોએ ખુલ્લી રીતે મત્રોમા લોકોને જણાવતા કરી દીધા કે જુઓ અ નામો માત્ર દેવ દેવતાનાજ છે (યજુર્વેદ અ ૧૪ મ ૨૦), તેવીજ રીતે વેદોએ જોક ૫૦ મત્રમા ખુલ્લુ જણાવ્યું નથી કે જેમ મજબુર નામો દેવ દેવતાના છે તેવીજ રીતે મજબુર નામો પરમેશ્વરના પશુ છે જો જોક જગ્યાએ પશુ વેદ ભગવાનોએ એવી એતવણી આપી

તોત તો પશ્ચિમની કંઈ પણ આગર રહી
જાત અને તેઓના એ લખાણને જોઈ
જાત કે જે શબ્દોના અર્થ જે જગ્યાને યોગ્ય
દેવ તેનાજ નવા જોઈએ (૨) એ કે દયા-
નદીના અર્થ દેવા જતાં તો ધણી મઝ પડ-
વાની, કારણ કે મજકર મત્ર તો કહી રહેલો
છે કે સવર્ગમાં અગ્રાર દેવ છે, આકાશ અને
જમીન વચ્ચે અગ્રાર દેવ છે અને પૃથ્વી પર
અગ્રાર દેવ છે ત્યારે દયાનદીના, માનવા
પ્રમાણે અર્થ એ થયા કે સવર્ગમાં અગ્રાર
પરમેશ્વર કે આકાશ અને જમીન વચ્ચે
અગ્રાર પરમેશ્વર છે અને પૃથ્વી પર અગ્રાર
પરમેશ્વર છે જેને નહા કાંઈ સનાતનધર્મી કળ્પ
રાખશે અને નહીં કાંઈ આર્યસમાજ મનજૂર
રાખશે બદલ સનાતનધર્મીઓને અતિથય
આનંદ થશે કે અમે તો પરમેશ્વરની કૃપાથી
આર્યસમાજો કરતાં તે ત્રણ કાઠી દુર્જનમાં
પધારે હા કમક આર્યસમાજોને વેદાંત
સાર તે ત્રણ દેવ દેવતાઓને માનવા પડ્યા
અને અમે તો ત્રણ કરોડ દેવી દેવતાઓને
માનીએ છીએ મારટર આત્મારામજી !
હુમાં કહ્યું છે કે જે સુખકા ભૂવા
હુના શત્રુકા ધન્યાજય તો હિસ જીલા નહીં
વડત

અર્થવદ એક બીજી ફોજને પરમેશ્વરની
શક્તિના બાળીદાર મનાવે છે તે સાબળશો —
ત પરમાત્માની શક્તિનો ખજાનો તે ત્રણ
તાઓ ૧૦ કંથન છ પરમાત્માની શક્તિના
ખજાનો જાતી રહ્યા દેવતાઓ કરે છ
કાંચુ જણા સક છે / (કાંડ ૧૦-પરપાઠક
૨૦ અનુવાક ૪ નં ૨૩) બધા લોખ જાણે
જ કે સનાતનધર્માન હાંતુ બ પરમેશ્વરનું
સવાતમ યજ્ઞ છે જેને માટે વદ ભગવાન
પુત્રના વપદા ૧૧ મારે ૮ કે પરમેશ્વરના
જાનકું યુગને વાયમ રાખ તર તે ત્રણ દેવતાઓ
છ જાં ન દેવતા પરમેશ્વરમાં તે યજ્ઞને
દાયમ રાખવાની હમેશ રહ્યા (સાબળ) નહીં

કરે તો એકલા પરમેશ્વરથી તે યજ્ઞ તેની
જાતમાં સાબળી શકેને નહીં પશ્ચિમ અગ્રવા-
રામજી ! આ બીજી ફોજ તો એવી સર્વશક્તિ-
માન નીકળી આવી જે પરમેશ્વરના સર્વશ-
ક્તિવાન હોવાના યજ્ઞને પણ પોતાની શક્તિથી
સાબળનારી છે અને પરમેશ્વર તેઓનો અ-
જવાન છે. વળી મત્રના છેવટના શબ્દો એ
વાતની પણ તદ્દસીલ કરી રહ્યા છે કે તેઓ
સર્વજ્ઞ (સૌ ચીજોને જાણનારા) પણ છે કારણ
કે તેઓ સિવાય બીજી કાંઈપણ તે ખજાનો
એટલે પરમેશ્વરની તાકાત કે શક્તિને જાણી
પણ શકતું નથી ત્યારે ચાલો સરવાળો કરીએ
ઉપર યોગ્ય થયાસ આપણે મુદ્દમાજ હતા
તેમાં આ તે ત્રણ હમેશાં એટલે થવા બ્યાંસી

એ તો વેદોને માનતા કેટલાક દેવતાઓને
પણ માનવા પડ્યા હતા તેનો દેખાવ હતો.
હવે ખાસ સુધ્યા એટલે પૂજા અથવા છા-
દતના એક ભાગની સીનરી પણ દેખાડુ છુ
સનાતન ધર્મીઓમાં સધ્યા ત્રણ વખત એટલે
સપ્તારે બપોરે અને સાંજે થાય છે સનાતની-
ઓમાં ખોદા પાકતું નામ તો શુ જરાએ
ધ્યન પણ આખી છાદતમા કરવામાં આવતું
નથી તે એવી રીતે કે આખો બધે કરી
વિષ્ણુની મૂર્તિનું ધ્યાન પોતાની કુટીમાં એ
પ્રકારે કરે કે કળો રંગ, ચાર હાથ, હાથોમાં
શખ, ચક્ર અને વજ્ર (ગોરજ) લઈ હોલા છે.
પછી બ્રહ્માની મૂર્તિનું ધ્યાન છાતીમાં એ
પ્રકારે કરે કે લાલ વસ્ત્ર, ચારમુખ અને
કમળના ફુલમાં બેઠેલા છે પછી મગજ ઉપર
મહાદેવની મૂર્તિનું એ પ્રકારે ધ્યાન કરે કે
તેઓની ત્રણ આંખો, પાંચ મુખ, સદૈવ વસ્ત્ર
અને માથાપર ચાલો છે અને મહોદી
મત્રો પડે.

મત્રો તો ધણા છે જેઓના બાજેબાજે
ખોદાપાકતું નામ એકાદ ઠેકાણે આવતું હશે
પણ સધ્યામાં સાથી હિસ મંત્ર ઓમની

અધ્યાત્મ સાધિત્રી મત્ર છે જેને સનાતન ધર્મીઓ અને આર્યસમાજીઓ જોડેમતે માને છે. સનાતનીઓ તેને માને છે કે તેના બપથી સધળા પાપથી આઢાવેા પવિત્ર થઈ જાય છે, બપી દુરાદે (ધન્વજો) તેને પદવાથી પૂરી થાય છે, બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, શિવ અને વેદ ભગવાને ગાયત્રી મત્રથીજ જાહેર થયા છે, પડિતોને જે મત્રથીજ મુક્તિ (નજાત) મળે છે, અમર ને તેઓ ધર્મની ખીજ ૧૨-જોને ઊડી દે. મનથી ખીજ દુર થાય છે, દુષ્ટ નિવારણ થાય છે, જે મત્ર ભણનારને કોઈપણ પાપો નુકસાન કરતો નથી. દેકદ પુરાણમાં છે કે વેદોમાં ગાયત્રીથી ગ્રહ કોષ સીધ નથી. ગાયત્રી વેદ ભગવાનોની અને આઢાજોની મા છે, તેના પદનારની હિંજાજત (રક્ષણ) કરે છે જે ગાયત્રી મત્રને માટે આર્ય સમાજના સ્થાપક (બાની) દયાનંદજી સત્નાથ પ્રકાશના ત્રીજ સમુદ્ધાસની જીવ્યાતના પાના-જોર્માજ કરમાવે છે કે “માતા પિતા (માબાપ) કે અધ્યાપક (ઉસ્તાદ) પોતાના બાલક બાલ-કાઓને (ઊકારા ઊકારીઓને) અર્થ સહિત ગાયત્રી મત્રનો ઉપદેશ કરે (શીખાડે) (પાનુ ૩૩) પછી ૩૬મા પાનામાં સધોપાસન જેને બ્રહ્મચર્ય પણ કહે છે તેવી ખાસ પૂજા કે ધ્યાનદતની વખતે હોકમ આપે છે કે “જલ સમીપ સ્થિત થઈને નિત્ય કર્મને કરતો થકે, સાધિત્રી અર્થાત ગાયત્રી મત્રનુ ઉચ્ચારણ, અર્ચણ અને તદનુસાર પોતાના આચરણ કરે, પરંતુ જે જલ મનથી કરવે જેજ ઉત્તમ છે.” એટલે પાણી પાસે થોળીને રોજીદુ એ કામ કરે અને ગાયત્રી કે જેનુ ખીજી નામ સાધિત્રી મત્ર છે તેને પઢે, તેના અર્થેનિ ખુબ વિચાર અને તે પ્રમાણે પોતાની ચાલ-ચલનને સુધારે. (જુઓ) કુલશતી સત્નાથ પ્રકાશ જમહીમર હાથખાના સુમધમાં ૧૯૧૧માં છપાયેલું). એવોજ હોકમ પોથી મત્ર

મહાચર્ય વિધિમાં નિલકર્મ વિધિમાં અને મહિત રામનાથની મનાવેલી પોથી સધ્યા પંક્તિમાં છે.

પરિલ દયાનંદ સરસ્વતિને અને તેઓની સમાજને ખોદાપોકની તોહીને માનવાનો કણુ મોટા કાચો છે તેથી કરીને જે ગાયત્રી મત્રથી આટલી બધી તારીફ અને પામકુમ છે તેના અર્થેનિ જરા તપાસીએ કે તેમાં તોહીદ કેટલા દરજ્જાની ભરેલી છે. તે મત્ર એવી રીતે છે:- “ઓઉમ હુમ્ભવ-સ્વઃ તત્સવિતુર્વરેણ્યં ભર્ગો દેવસ્ય ધીમહિ, ધિયો યો નઃ પ્રચોદયાત.” જે મત્ર યજુર્વેદમાં અધ્યાય ૩૬નો ૩૭જે અને અધ્યાય ૪૨નો ૬જો અને અધ્યાય ૩૭નો ૨જો મત્ર છે એટલે મજકુર વેદમાં ત્રણ જગ્યાએ આવેલો છે અને મજકુર ત્રણે ઠેકાણે મત્રને મથાળે લખ્યું છે કે આ મત્ર સવિતા દેવતાની પ્રજાસા (તારીફ) મા વૈશ્વામિત્ર ઋષિએ બનાવ્યું છે વળી અમલાહબાદથી પ્રગટ થતો કાપરચ સમાચાર તા ૧૨ જાનેવારી ૧૮૯૧ના પોતાના અકના ૬૧મા પાનામાં લખે છે કે ગાયત્રી મત્રના રચનાર વૈશ્વામિત્રજી છે સનાતનીઓ અને આર્યસમાજીઓના આજેવાન મનુ મહારાજ પોતાની મનુસ્મૃતિના ખીજ અધ્યાયના ૭૬ છઠ્ઠ શ્લોકોમાં પ્રમાવે છે કે “ઓઉમ”ના ત્રણે અક્ષરોને અને બાકીના બાચત્રી મત્રને બ્રહ્માજીએ વેદોથી દોલા (કાઢ્યા) છે ત્યારે તમાલો જેવા લામક જે થયો કે, દયાનંદજીના મત પ્રમાણે વેદો ધન્વરનો કલામ બનાવ છે તેથી ગાયત્રી મત્ર ધન્વરનો બનાવેલો જોઈ પણ વેદ ભગવાન પોતે કહે છે કે જે વૈશ્વામિત્ર ઋષિનો બનાવેલો છે તેથીજ રીતે કા-પરચ સમાચારવાળા સનાતની પડિતજી પણ કહે છે અને મનુજી મહારાજ કહે છે કે જે વેદ મત્ર નથી પણ બ્રહ્માજીએ વેદના મત્રોનો સત્વ (જોહર) કાઢી પોતે જે મત્ર બનાવેલો છે. વળી દેકદ પુરાણ કહે છે કે ગાયત્રી

મત્રમાંથી વેદો નીકળ્યા, ત્યારે એ મંત્રની સન્નિધિ તપસ્યતા શોધનારને કષ્ટપણ પડતો મળતો નથી કે એ મત્ર ક્યાંથી આવ્યો.

એના અર્થો તપાસવા એસીએ છીએ તો દયાનંદજીએ એના અર્થ પરમેશ્વરની તારીફના ક્યાં છે (જુઓ સ્તંભાર્થ પ્રકાશના ત્રીજા સમુદાયના શરૂઆતના પાના) એ બાબત સદે રાખવાની વાત એટલીજ છે કે દરેક બાબતના દરેક શબ્દના અર્થ ધણુ કરીને બેજ રીતે માન્ય રાખવામાં આવે છે (૧) લુગત શબ્દાર્થ કે ડિક્શનરીમાં જે આપેલા હોય છે (૨) તે લાખા જે ધર્મવાળાઓની ખાસ હેય છે તે ધર્મવાળાઓએ ધર્મની બાબતોમાં તે શબ્દના જે અર્થ કીધા હોય તે લેવાય છે ત્યારે દયાનંદજીએ જે અર્થ કીધા છે તે અર્થો ગુજરાતી કે સંસ્કૃત ડિક્શનરી (લુગત)માં અળખા આવતા નથી જેને માટે પાતે માસ્ટર આત્મારામજીનું કેહવું ખુદની દલીલ છે કે “(મંત્રો અને શ્લોકોના) સ્વામી (દયાનંદજી) ના બાબત (અર્થો કે તફસીર) અંગ્રેજી લખેલા આને ફાદમાં લેવા માટેના છે” (જુઓ આર્યપત્ર હિતકાંતી તા ૨૪-૧૧-૧૯૦૫ પા. ૫ કા. ૨) વળી પોતે દયાનંદજીનું માનવું છે કે આર્યધર્મ દુન્યામાં ચાલુ થવાને એક અબજ છનું કરોડ વર્ષ થયા (જુઓ ૧૮૫૪ ના ઉર્દુ સંત્યાર્થ પ્રકાશનું ટાઇટલપેજ) જે વખતથી વેદો અને શાસ્ત્રો સનાતન ધર્મીઓના કબજામાં છે વાસ્તે સનાતન ધર્મીઓની લુગતમાં અને તેઓના ધર્મપુસ્તકોમાં જે અર્થ મજકુર મત્રના આખા હસી તેજ માનવામાં આવે, દયાનંદજી અને તેઓના ચેલાઓ એ અબજ વર્ષથી ચાલતા આવેલા અર્થોને ખોટા ઠેરવી ચક્રતા નથી તેથી કરીને સનાતન પડિતોએ એ મત્રના શ્રી અર્થ કીધા છે તે લખ્યું છું -

શુધિયાણાની પાસે પઠિયાળા દેશી ચળચળા કરખા પાચણના રેહનાર પડિત અનંતરામ

કોટેમલજીએ એ સંપત્તી મત્રના અર્થ સોંપી રીતે કીધા છે કે, “સોલિમ” એ શબ્દ આદી અક્ષરોથી બન્યો છે (૧) મજકુર (૨) એકાર (૩) અર્ધમજકુર તેમાં “સજકુર” લિખ્યું તમા છે, “એકાર” મજકુરનું લાગ છે અને “મજકુર” શકિતદેવીનું નામ છે આ ઉપરથી સાબેત થઈ ગયું કે દયાનંદજીએ સંપત્તિ મજકુરના પહેલા સમુદાયમાં “સોલિમ” શબ્દના જે અર્થ કીધા છે તે એના મેતાના ધરી કાઢેલા કલ્પિત છે જે કોષપણુ ડિક્શનરીમાં મળી આવતા નથી, ખરી “સુર” એટલે પૃથ્વી “સુન” એટલે આગાશ અને “સ્વ.” એટલે સર્ગ છે બાકી ગ્હી ગયલી ધ્યાનસ્થતા અથ એ છે કે “અમે સુર્યના મોટા અજ્ઞવાળાપર ખાન ધર્મીએ છીએ તે અમારા દિલને રસ્તો બતાવે”

સુના કરતેથે શોર પેહલુમે દિલકા

જો ચીરા તો એક કતરએ ખુ નનિકલા

મજકુર અર્થોની નડલો હજારોની ગણતરીમાં હિંદુસ્તાનના જુદા જુદા જાગ્યાનાઓમાં ઉર્દુ બાષામાં બાર વખત જપાઈ પ્રગટ થઈ ચુકી છે પણ આજ સુધી કોઈ પણ પડિતે તેને ખોટા ગણ્યા નથી બલકે તેને કેવી રીતે ટેકા આપ્યો છે તે નીચે લખ્યું છું

એ મત્રમાં “સવિતા” શબ્દ છે જેના અર્થ સૂર્ય કે સુરજ છે (જુઓ દલાલ ફૂત શબ્દાર્થ સિંધુ પાનુ ૨૫૦માં બાસ્કર શબ્દના અર્થ) એટલે એમાં ખુલ્લીરીતે સવિતા દેવતા એટલે સુરજની પૂજા છે તેટલાજ માટે “સુર્ય” નારાયણ ઉપનિષદ”માં સૂર્યની સામે બેસી ગાયત્રી લખવાનો કુક્રમ છે. અને તેથીજ તેમાં ખોટાપાકને છોડી સુરજથી હિંદુધર્મનો રસ્તો માગેલા છે વળી તેમાં મોટી ખૂબી એ છે કે દયાનંદજી એવા શિક્ષી બરેલા મત્રને દિલથી જાપ કરવાને ઉત્તમ માને છે (સંત્યાર્થ પ્રા. ૩૬) સનાતન ધર્મી મહાન પડિત સ્વામી

શ્રી અભિમન્યુજીએ ૧૮૯૨માં અમુલ્લાસમા
ભારતીય નામીનું જે પુસ્તક દયાનંદજીના ખડ-
નમાં પ્રગટ કર્યું હતું તેના એવા મરુખના
ગુજરાતી તથા માર્મા, જે મુખ્યના ગુજરાતી
પ્રીટિંગ પ્રેસમાં ૧૯૦૬માં છપાયેલો છે. ઉપલી
વાનના ટેકોમાં તેઓ લખે છે કે “સૂર્યની
ઉપાસના તે, સર્વ વેદસારખૂન ગાયત્રી ન
પ્રતિષ્ઠાન કરે છે” એટલે સૂર્યને પૂજવાનો
હુકમ પોતે ગાયત્રી મંત્રમાં જુદે જુદે
છે. (જુઓ પાનું ૫૯-૬૦ની આકૃતિ)

સત્યાર્થ પ્રકાશના ત્રીજા સમુલ્લાસમાં
સધ્યા કરવાના બધાં નામો તેના જુદા જુદા
ભાગો દયાનંદજીએ બતાવ્યા છે જેના કે
પ્રાણાયામ, મનસા પરિક્રમણ, કે સ્થાન અથ
મર્ષણ વિગેરે (જુઓ ગુજરાતી તથા
પાનું ૩૬) તેમાં મનસા પરિક્રમણને ‘મહી
દેખાડુ છું એમ કહેવાક દેવતાઓને પોકા-
રવામાં અને તેઓની મદદ માગવામાં આવે
છે એવા પાકનું નામ નથી તેમજ ડાહ્યાએ
મહીકરી દરેક દિશાના માલેક જુદા જુદા દેવ-
તાની પૂજા કરવામાં આવે છે, જન મુસવમાનો
જો કિલ્લા તરફ એજ નિશાએ નમાઝ પઢતી
વખતે મહી કરે છે તે તેઓને નિશા પૂજનાર
કહેવા એ લોક હમેશા બેયાર રહે છે છ
દિશાના આ છ મત્રો અથર્વ વેદ કાંડ ૩
અધ્યાય ૬ વર્ગ ૨૭ના છે પેલા જે મંત્રના
પૂર્વ નિશાના માલેક અગ્નિ દેવતાને શત્રુનો
(દુશ્મનો)ને માનવાને નમસ્કાર કરવામાં આવે
છે તેને “પ્રાચીદિગ્મિનિ” કહે છે બીજાને
“દક્ષિણદિગ્મિનિ” -હે છે કારણ કે તેમાં
દક્ષિણ દિશાના માલેક ધૃત દેવતાને દુશ્મનોને
મારવાને કહી વિછી, કીડા, મ કોડાથી બચા-
વવા મદદ માગી નમસ્કાર કરવામાં આવે છે
ત્રીજાને “પ્રતિચ્ચી દિગ્મિનિ” કહે છે તેમાં
પશ્ચિમના માલેક વરુણ દેવતાને નમસ્કાર કર-
વામાં આવે છે જેથી એ પૂર્ણ કરનારને મોટા

સર્પ અને અગ્નિ અને રાક્ષસોથી તે બચાવે
એવાને “હૃદીચી દિગ્મિનિ” કહે છે તેમાં
ઉત્તર દિશાના માલેક સૈન્ય દેવતાને, એના દુશ્મ-
નોને વીંછળી જેવા તારીખી મારે એટલા માટે
નમસ્કાર કરે છે માંચમાને “ધ્રુવદિગ્મિનિ”
કહે છે કારણ કે નીચેની દિશાના માલેક વિષ્ણુ
મહાગજ એને ચાહે અને એના દુશ્મનો
નાશ કરે તેની તેઓને નમસ્કાર કરે છે છતાં
“ઉર્ધ્વાચી દિગ્મિનિ” કહે છે કારણ કે ઉપ-
રની દિશાના માલેક બૃહસ્પતિ દેવતાને પૂજા
કરનાર નમસ્કાર કરી તેની તારીખ કરે છે,

ઉપર ખાસ વેદ મંત્રથી હું સાબેત કરી
ચુક્યો છું કે અગ્નિ, દીપ્તિ વિગેરે દેવતાઓજ
છે પરમેશ્વરના નામો નથી જેથી વાચકોને
જેમને કે ધોકા દોહરના ધોકામાં આવે નહીં,
કારણ કે સ્નાતન ધર્મોના અને આર્યસમ-
જીઓના સત્યાર્થ પ્રકાશના સમુલ્લાસ ઉઘ્ઘના
લખાણ મૂળ્ય એકમને માનીતા ચારકમૂલીના
રચેલા પુસ્તક નિઘણ્ટુના અધ્યાય ૨ ખંડ
૧૬ માં ખુલ્લું વખતુ છે કે પરમેશ્વરના ચારજ
નામો છે જે -ધારે હોત તો તેઓને ખાવા
મહાન મૂનિજી જરૂર લખતે જેથી સાદ જણાઈ
મરુ કે દયાનંદજીએ સત્યાર્થ પ્રકાશના પેલા
સમુલ્લાસમાં જેટલા નામો લખ્યા છે તે
એઓની પોતાની બનાવટના છે વેદ શાસ્ત્રોમાં
તેના તગારે પતો નથી અને તે ઉપરથીજ
સિદ્ધ થઈ મરુ કે દયાનંદજીએ પોતાની મરુએ-
દાદિ લાખ્ય ભુમિકા અને યજુર્વેદના લાખ્ય
(તજુ મ)માં જે જે મત્રોમાં અગ્નિ ધૃત
વિગેરે વજ્ર દેવતાઓના નામો, અને તેઓની
તારીખો, તેઓની મદદ માગતી, તેઓની પૂજા
કરવી વિગેરે આવે છે તેને ખાસ એટલા જ
માટે બદલી કાઢી કે પર ધર્મોઓની આગળ
વેદોમાં જુત પરતી (પ્રતિમા પૂજન) નથી
એ દેખાડવામાં આવે તે દરેક ઠેકાણે પરમે-
શ્વર નામ લાવી જોડવી દીધું છે જે ચાલા-
કીયા મુસલમાનોને જેમને કે હમેશા હોશિ-

આર રહે અને એવા મનોના અર્થ સંસારની પડિતોએ શા શા કીધેલા છે તે જાણ્યા વગર ક્યાંના ક્યાંના અર્થો પર જરૂરો કરે નહીં

ત્યારે માસ્તર સાહેબ ! ખીજે કાંઈ ઠેકાણે નહીં તો માત્ર સંધ્યામાં તો હિંદુઓએ ઇશ્વર પર એટલી કૃપા કરવી હતી કે તેમાં રક્ત તેનાજ નામને પોકારાય અને તેનાથીજ દરેક વસ્તુ માગવામાં આવે અને તેનેજ નમસ્કાર કરવામાં આવે હવે કંઈ જગ્યા મુસલમાનોને એવી ખતલાવણી કે જે ઠેકાણે હુદતા હિંદુ ધર્મમાં તૌલીદ મળી આવવી હોય વખત આપતા એ આખતપર વધારે અજવાળું ઈં અં તઆલા હુ તે વખતે નાખીશ જ્યારે વેદોમાં જુનપરસ્તી (પ્રતીમા પુજન) સામેત કરવાને મારી કલમ ઉપાડીશ અહીં તો આટ-

લાપર બેસી રહે છે. કારણકે જમણે અને ઈન્સારી ચાલુકાને આટલું નોકરો તે કરવા વધારે છે પણ માસ્તર સાહેબ ! આ જાણ્યા લખાણો લખવામાં ખોટાની તૈયારીના ભાગીઆ અને સરીકે દેર દેવતાઓની મુજબી મુજબાની તો રહીજ નહ. ઉપર દરની સંખ્યાઓ આપણે પહેંચ્યા હતા. આપની મને તેમાં “વિષ્ણુ મહાદેવ અને શક્તિ દેવી” મળી ગયેલા વધારે કરી દીધો એટલે પચાસી થયાં માસ્તરજી ! “દેખીતી આખમાં ધુળ નાખવી” તે એવું જ નામ. એટલું બધું સિર (ખોટાઈમાં ભાગીઆ-પણું) પોતાના ધર્મનાં હોવા છતાં ઇસલામ જેવા તૌલીદથી બરપૂર દીનપર શિક્કો આપેલ મુકવા તમે તેવાર થયા. ધન્ય છે તમારી હિંમતને !

મોહ. ભય અને લોભ વડે દુનીઆમાં ઇસ્લામ કદિએ ફેલાયો નથી એને માટે એક પ્રખ્યાત અમેરિકન ખ્રિસ્તિ વિદ્વાનની તાલ ગવાહી.

મી. જી. એ. આમાલી, ન્યુયૉર્કના “નિગ્રો વર્લ્ડ” નામના અખબારમાં નીચે પ્રમાણે લખે છે - આફ્રિકાની પ્રજાના અથવા આફ્રિકાની પેદાશના લોકોના સંઘર્ષનની વાત તો દૂર રહી કે જેની શક્યતા ગેરા લોકોને એક ભથ્થ કર ધબરાટ સમાન છે પણ એવો માણસ તો હમેશા ખીક અને ધબરાટમાં રહે છે કે ઇસલામ સિધીઓતુ કદાચ (સર્વ માન્ય) ધર્મ બની જાય, અને તે પ્રમાણે થવું પણ કેમ ન જોઇએ? ઇસલામ રગીન પ્રજાના જીવનમાં એક અજાણેથી ભરેલું ધાર્મિક જોમ પેદા કરીને આપણને સામાન્ય લાગણી અને સ્નેહના બંધનમાં જોડી દે છે તે વખતે આપણે એક ખુદા એક ઈશ્વર અને એક હિસ્મતના આપણા મુદ્રા લેખમાં “એક” બાપા એવા શબ્દો ઉમેરી સહીએ અને તે બાપા અરબી

હોય તે બાપાને સીધીઓની સર્વમાન્ય ભાષા મહેલામુથી બતાવી શકાય અને આફ્રિકાની અંદર જુદી જુદી જાતો વચ્ચે જે બંધનોનો વિરોધ આપણને આપણી સામે ખડો રહેલો છે તે નાબૂદ કરી શકાય. અરબી ભાષા લાખો સીધીઓ બોલે છે.

ધણા ખરા ગેરા પાદરીઓ પોતાના ખર-દેશ ખાતાના ધર્મ પ્રચારક (તબલીગે દીન) ખાતાના બડોળને વધારવાની ઇચ્છાથી ખ્રિસ્તિ ધર્મમાં અમુક અમુક સંખ્યા કાઢેલ છે એવું કહીને તેઓની કદના સક્રિયતાને ઉત્તેજા કરે છે અને આપણી પાસે એવું મનાવે છે કે ત્યાંના ગરીબ નાસ્તિકો શાંતિ અને સ્થાને માથે લઈ જનારા ગેરા લોકોને જેવાને વધારે આપણે છે... .. ખીજાઓને જુલામ બનાવવાની અને ભટવાની પોતાની પદ્ધતિ વધારે

શુદ્ધિપત્ર.

પાનું	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૧	૩૩	(બાકમલ)	(બાપબપ)
૬	૩૨	સામાન	સામાના
૮	૮	જુદે	જુદો
૧૦	૧૫	રહે	રહો
૧૦	૨૨	સીફતે	સીફતો

સેફરી અને સલામત અને તેટલા માટે આફ્રિકાના વતનીએને પ્રિસ્તિ બનાવવાની તે બોકોની ગમે તેટલી અતૂટી કોશીશો હોવા છતાં આફ્રિકાનો વતની ધીમે ધીમે પણ ખાત્રી પુર્વક એમ માનતો જણાય છે કે કૉસ (સલીમ) ના કરતા કિસેટ (હિલાલ)ની ડાબા નીચે રહેવાથી પોતાની ઇચ્છાઓ વધારે સારી રીતે તે પાર પડી શકશે અંગ્રેજ હાકેમો કેવળ કોઈ વખત અજણે કણુલ કરી દે છે કે પ્રિસ્તિઓના કરતા મુસલમાન રહેવાશીઓ છુદ્દિમા, નીક્તિમા અને લડાયક સંક્રિતમા ધણુ અદિ-આતા છે

(ઇસલામી) ધર્મનો વધતો જતો ફેસાવો — મી. ઓ. માલી બામળ જણાવે છે કે — “ ઇસલામ તેના અતુષાઇઓ (તાબેદાર) ને બહાદુર, સ્વમાનવાળા, હદાર અને મેટી મેટી ઉતકદાવાળા થવાને શીખવે છે અને પેતાના પ્રિસ્તિલાઇ કે જે પેતાના હક પાછા મેળવવાને ભલા એરા આદમીની મદદની રાહ જુએ છે તેનાથી ઉલટીજરાતે, પેગબર (સાહેબ)નો તાબેદાર, પોતાના પાવન (મહડખી) હક અને આબરુના બચાવમા તરવાર ખેંચવાને હમેશા તૈયારજ હેય છે હાલમા ખ્યા થોડાક વર્ષમાં આફ્રિકાના અદર પાંચ કરોડ ત્રીસ લાખ રહેવાશીઓએ ઇસલામી ધર્મ સ્વીકાર્યો છે હકોણુ ન્યાસા બેડમા કે જ્યાં ૧૯૦૦ની સાલમાં એક પણ ઇસ્લામાન રહેવાશી માલમ પડ્યો ન હતો ત્યાં

ને આખા દેશમા ઠેરઠે સજિદો આવી રહેથી ૪ મહ સાલ હરખા અને કેપની વચ્ચેના પ્રદેશમા ૧૨૨ લાખ રહેવાશીઓએ ઇસલામી ધર્મ ગ્રહણ કર્યો છે ઇસલામના યુગ નીચે મસજીદમા કે રજમ કારોબારમા એક સિધિ થણુ કોઈમી જાતની પદ્ધિ મેળવવાની ઇચ્છા કરી શકે છે અને મેળવી શકુ શકે છે અને ઇસલામ બેદલાવ કે છુટાપાકવાની વાત વિશે કંઈ જાણતો નથી હા, ઇસલામ એ હમ ફેલાતોજ જાય છે અને ફકત આફ્રિકામાજ નહીં પણ આ યુનાઇટેડ સ્ટેટસમા પણ ફેલાતો જાય છે. અમેરિકાનાં ત્રણ મહિ નની અદર સો કરતાં વધારે માણસોએ ઇસલામી ધર્મ ગ્રહણ કર્યો છે. ઇસલામનો ફેલવો યુનાઇટેડ નેશો ઇસલામિક એસોસિએશન (નામના) મડળનાળાઓને મદદ કરે છે એટલુજ નહીં પણ ફાયરો કરી આપે છે એટ સિટન (અંગ્રેજોણુ ર.જય) ક્રાન્સ, સ્પેન અને ખરીરીતે કહીએ તો તમામ એરી પ્રજા ઇસલામી ધર્મથી બીએ છે તેમાના કોઈથી પણ ઇસલામને નાખુશ કરવાનુ પરવડી શકે તેમ નથી હિંદુસ્તાન, ચીન, અરબસ્તાન, કર્ગન, અફઘાનિસ્તાન અને તુસ્તાનના કરોડો મુસલમાનોને સીધિઓ પોતાના હીમતી હોસ્ત બનાવી શકે છે. (જુઓ તા ૧૮ મી સેપ્ટેબર ૧૯૨૬નો “ ધી બાએ કોનિકલ ” પા ૬ કાલમ ૬.)

“હિંદુ” નામનું પુસ્તક કે જે હિંદુસ્તાનમાં હિંદુ ધર્મમાં બદલવા માટે તૈયાર કરાયેલું છે તેને તમને ગુજરાતી ભાષામાં પણ પુસ્તક રીતે રજૂ કરવામાં આવે છે. આ છપાયેલું છે, એમાં કર્તાએ મન દિધું છે તથા ધરવાળી કમ ને જીવે છે. ૧૧ ખજુ ભાષાનર કરનારે નોંટમાં ખીસ્તી ધર્મને તથા બ્યાય સમાજવાળાઓને પણ હુકમથી ખીસ્તી બતાવ્યો છે, એમાં માત્ર મુકાબલોજ છે એટલુજ નહિ પણ મુકાબલાની ધર્મમાં ખુદાને પમાનવો તથા શી સ્તાઓને કેમ મનવા, પેઠમરેને કેમ માનવા, કીનાબોને કેમ માનવી ઇત્ય તથા પાચે બીનાએ ધરવામનું પણ વર્ણન છે. દુકાણીની નીકાહ, તલાક, હરામ, વિ આમતો માટે ઇસ્લામના ચદ્ર ઉપર જે તેઓએ ધુળ ઉડાવી છે તેનો ઉત્તર આપી તે ધુળ તેઓના ઝોંપર પાડી છે અને લગભગ અર્ધી શકાઓનો જવામ એના છે. દ મલા તરીકે ફરજનની ફસાહન ઉપર શકા, તે બેબનથી લેવાયલુ, કુરાનના આત્માને મટે કહ્યો નથી, તેમા જનતમા ખાનાપીરાનુ લખેલુ છે ચદ્ર ફાટવાના ચમકાર ઉપર શકા, જેલાહ ઉપર શકા, એકથી વધુ સ્ત્રીઓ સાથે નીકાહ કરવા ઉપર શકા, તલકપર શકા, દત્ત પુત્ર જેદે (૨૬) પોતાની સ્ત્રીને મુકી દીધી પછી હજરત મોહમદ (સલ) સાહેબે તેણીની સાથે નીકાહ કીધા તે ઉપર નકા, હદીસોપર પાચ શકા, મેરાજ ઉપર શકા, નમાજ પર શકા, રોજ પર શકા, જકાતપર શકા વિગેરે પારસીઓના પુસ્તકોથી હજરત મોહમદ સાહેબના લવિષવાદપણાની સામેની ઇત્ય એની પહેલી આવૃત્તી તદ્દન ખપી જરાથી બીજી આવૃત્તિ છપાતી છે જેમા આર્યાઓનું ખડન પણ વધાયું છે બીજી આવૃત્તિની પ્રસ્તાવના ખાસ વેદના ખડનમાં જેવા લાયક છે કીમત રૂ. ૩ પેટ વગર

સત્યાર્થ પ્રકાશનું ખડન ગુજરાતી શી રૂ. ૧૧ અને અંગ્રેજી કી. રૂ. ૧૧૧ એમા આર્યાઓને રહ છે ધણુ ખરૂ તેઓના માનેના પુસ્તકોથી અને ખાસ દયાનંદના પુસ્તકોથી દયાનંદીઓનું ખડન છે એને પ્રગટ થયાને ૭ વર્ષ થયા હજુ કોઇએ જવાબ આપ્યો નથી એમલ પરિક્ષા કી આ ૨ એમા ૧૦૦ હાખલાર્થી એમલમા ફેરફાર થવાની સામેની છે કુરઆનમાં પરીવર્તનનું પગવર્તન આર્થ સમજાવ્યોએ કુર્આનમાં ફેરફાર થવા મટે શકાઓ પ્રગટ કીધેલી તેનો જેવા લાયક ખોલાસો દેખ ડી વેદોમા થયલા ફેરફાર, સસ્કૃત જૂનીભાષા નથી વિગેર અગ્રયમ જેની વાતો સિદ્ધ કીધી છે. કિ માત્ર પોસ્ટેજ

ગુજરાતી ઇઝહારૂલ હુક (૧. ૨ ૩) પ્રાપ્તિઓના ખડનમા ઇંગ્રેજી ઇઝહારૂલ હુક કીમત માત્ર પોસ્ટ ખરચો ઇડયા તથા આફ્રિકા માટે ૦૧૧ ગઉરલકને ચેતવણી ઇંગ્રેજીમા કીમત અના ૬

આર્થ ધર્મનું ખડન અને ઇસ્લામનું ખડન } કી ૧ ફક્ત પોસ્ટેજ
આર્થ (અથો અને) ધર્મની કસાટી
ઇસ્લામ પચારક ભાગ ૧

બીજી ગુજરાતી, ઉર્દુ દીની કિતાબો માટે કુતુબખાનાની લીસ્ટ મગાવી વાઢેશ મરીઃ મળવાનું ઠેકાણું.

મેનેજર-કુતુબખાનએ સાદેકીયહ
રાંદેર. જલ્દે સુરન.

